

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Procesní manuál Centra pro děti

OBSAH

1. ZMAPOVÁNÍ LEGISLATIVNÍHO NASTAVENÍ v ČR	3
2. SPOLUPRÁCE AKTERŮ INTERDISCIPLINÁRNÍ SÍTĚ S CENTREM PRO DĚTI	8
3. PROCES ZAPOJOVÁNÍ DĚTÍ V Centru pro děti	15
4. DOPORUČENÍ SMĚREM K RODIČŮM	24
5. DOPORUČENÍ SMĚREM K DĚTEM	25

Úvod

Procesní manuál slouží k informování o podmínkách fungování Centra pro děti v neziskové organizaci TREMEDIAS. Cílem manuálu je představit legislativní rámec participace dětí v opatrovnickém řízení, spolupráci aktérů interdisciplinární sítě s Centrem pro děti, a to včetně procesu zapojování dětí s územní působností okresu Třebíč. Součástí manuálu je i doporučení směrem k rodičům a nezletilým dětem.

1. ZMAPOVÁNÍ LEGISLATIVNÍHO NASTAVENÍ V ČR

„JE TO PŘEDEVŠÍM DÍTĚ NEŽ KDOKOLIV JINÝ,
KDO BUDE MUSET ŽÍT S ROZHODNUTÍM SOUDU.“

V současné společenské situaci je podporováno **posílení role nezletilého dítěte v řízeních péče soudu o nezletilé**, které se ročně týká tisíců rodin a nezletilých dětí. Řízení jsou důsledkem rozpadu vztahu rodičů dítěte. Manuál nabízí pohled na postavení dítě v opatrovnickém řízení a možnosti jeho participace ve vazbě na usnadnění průběhu řízení a rozhodování soudu ve věcech péče o nezletilé.

Základním východiskem je čl. 3 odst. 1 Úmluvy, který stanoví, že předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, správními nebo zákonodárnými orgány, je nejlepší zájem dítěte. Předmětem všech řízení ve věcech péče soudu o nezletilé proto musí být zjištění, jaké uspořádání je v nejlepším zájmu dítěte. V souladu s předpokladem nejlepšího zájmu dítěte a zákonných možností upřednostňují soudy schválení dohody rodičů dítěte, přičemž umožňují rozhodujícímu soudci pracovat s rodiči a dítětem i mimo jednání s možností využití tzv. jiného soudního roku a v průběhu soudního řízení s možností využití odborné pomoci jiných profesí. Od roku 2019 funguje ve vazbě na Okresní soud v Třebíči koordinovaná spolupráce napříč různými profesemi, které se na řešení konfliktů v rodině v zájmu dítěte podílejí s využitím principů tzv. Cochemském modelu. Jedná se o interdisciplinární spolupráci v rámci „Třebíčské praxe“, do které jsou zapojeni soudci, sociální pracovníci orgánů sociálně-právní ochrany dětí, terapeuti, mediátoři a rodiče, kterých se týká opatrovnické řízení. Z pohledu interdisciplinární spolupráce jsou do procesu opatrovnických řízení inovativně zapojovány nezletilé děti s cílem jejich participace na uspořádání péče, zohledňování nejlepšího zájmu dítěte a perspektivy dítěte. Princip participace obecně znamená podílet se na něčem, účastnit se něčeho spolu s ostatními. Jádrem participace je dialog, diskuze, vzájemné naslouchání a ovlivňování. **Participace dítěte** představuje celou škálu různého stupně zapojení dítěte do rozhodování ve věcech, které se ho týkají. Dítětem pro účely uplatňování jeho participačních práv je *dítě, které je nezletilé a není plně svéprávné*.

Participační práva dítěte je možné dělit na čtyři základní úrovně:

- a) právo být informováno,
- b) právo vyjádřit svůj názor a své přání,
- c) právo svým názorem ovlivnit rozhodnutí,
- d) právo svým názorem rozhodnutí zcela určit.

Úmluva o právech dítěte

Článek 12

1. Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, zabezpečují dítěti, které je schopno formulovat své vlastní názory, právo tyto názory svobodně vyjadřovat ve všech záležitostech, které se jej dotýkají, přičemž se názorům dítěte musí věnovat patřičná pozornost odpovídající jeho věku a úrovni.

2. Za tímto účelem se dítěti zejména poskytuje možnost, aby bylo vyslyšeno v každém soudním nebo správním řízení, které se jej dotýká, a to buď přímo, nebo prostřednictvím zástupce anebo příslušného orgánu, přičemž způsob slyšení musí být v souladu s procedurálními pravidly vnitrostátního zákonodárství.

Článek 13

1. Dítě má právo na svobodu projevu; toto právo zahrnuje svobodu vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky všeho druhu, bez ohledu na hranice, ať ústně, písemně nebo tiskem, prostřednictvím umění nebo jakýmkoli jinými prostředky podle volby dítěte.

2. Výkon tohoto práva může podléhat určitým omezením, avšak tato omezení budou pouze taková, jaká stanoví zákon a jež jsou nutná:

- a) k respektování práv nebo pověsti jiných;
- b) k ochraně národní bezpečnosti nebo veřejného pořádku, veřejného zdraví nebo morálky.

Občanský zákoník

Občanský zákoník (§ 875) - rodičovská odpovědnost

Odst. 2) Před rozhodnutím, které se dotýká zájmu dítěte, **sdělí rodiče dítěti vše potřebné, aby si mohlo vytvořit vlastní názor o dané záležitosti a rodičům jej sdělit**; to neplatí, není-li dítě schopno sdělení náležitě přijmout nebo není schopno vytvořit si vlastní názor nebo není schopno tento názor rodičům sdělit. Názoru dítěte rodiče věnují patřičnou pozornost a berou názor dítěte při rozhodování v úvahu.

Občanský zákoník (§ 867) - rodičovská odpovědnost

Odst. (1) **Před rozhodnutím, které se dotýká zájmu dítěte, poskytne soud dítěti potřebné informace, aby si mohlo vytvořit vlastní názor a tento sdělit.**

Odst. (2) Není-li podle zjištění soudu dítě schopno informace náležitě přijmout nebo není-li schopno vytvořit si vlastní názor nebo není-li schopno tento názor sdělit, soud informuje a vyslechne toho, kdo je schopen zájmy dítěte ochránit, s tím, že se musí jednat o osobu, jejíž zájmy nejsou v rozporu se zájmy dítěte; o dítěti starším dvanácti let se má za to, že je schopno informaci přijmout, vytvořit si vlastní názor a tento sdělit. Názoru dítěte věnuje soud patřičnou pozornost.

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí (§ 8)

(1) **Dítě má právo požádat orgány sociálně-právní ochrany a zařízení sociálně-právní ochrany, státní orgány. Dítě má právo požádat o pomoc i bez vědomí rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte.**

(2) Dítě, které je schopno formulovat své vlastní názory, má právo pro účely sociálně-právní ochrany tyto názory svobodně vyjadřovat při projednávání všech záležitostí, které se ho dotýkají, a to i bez přítomnosti rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte. Vyjádření dítěte se při projednávání všech záležitostí týkajících se jeho osoby věnuje náležitá pozornost odpovídající jeho věku a rozumové vyspělosti. Při své činnosti bere orgán sociálně-právní ochrany v úvahu přání a pocity dítěte s přihlédnutím k jeho věku a vývoji tak, aby nedošlo k ohrožení nebo narušení jeho citového a psychického vývoje.

(3) Dítě, které je schopno s ohledem na svůj věk a rozumovou vyspělost posoudit dosah a význam rozhodnutí vyplývajících ze soudního nebo správního řízení, kterého je účastníkem, nebo jde-li o jiné rozhodnutí vztahující se k jeho osobě, obdrží od orgánu sociálně-právní ochrany informace o všech závažných věcech jeho osoby se týkajících; o dítěti starším 12 let se má za to, že je schopno informaci přijmout, vytvořit si vlastní názor a tento sdělit.

Participace dětí v rodině

Povinnost rodičů sdělit dítěti potřebné informace před rozhodnutím, které se ho dotýká tak, aby si mohlo vytvořit vlastní názor, vyplývá ze zvláštních ustanovení o rodičovské odpovědnosti (§875 odst. 2 Občanský zákoník).

Primárně jsou za participaci dětí odpovědni rodiče, nikoliv jen právně, ale především výchovně. Způsob, jak jsou děti v rodině zapojovány do rozhodování je odvislá od rodinného/výchovného stylu. Žádný „externí“ činitel není schopen „objektivně“ zjistit, co si dítě skutečně myslí, co chce, ani mu nezajistí, že rodiče v budoucnu budou potřeby dětí reflektovat. Rodiče můžeme posílit v pomoci jim, aby tuto svou roli zvládli, nikoliv ji za ni jednorázově převzít. Participace dětí je bytostným zájmem rodičů. Pokud se rodiče domluví na uspořádání, které není v souladu s potřebami a očekáváními dítěte, projeví se to především v oblasti fyzického/psychického stavu dítěte, jeho chování nebo vztahu k rodiči/rodičům. Nutnost promýšlet porozvodové uspořádání i perspektivou dítěte – tzn. nakolik si rodiče zjistili, jak si dítě představuje budoucnost a zároveň nutnost dítěti vysvětlit své rozhodnutí, může modifikovat návrhy rodičů ve prospěch dětí.

Participace prostřednictvím OSPOD/soudu

Participace je právo, nikoliv povinnost dítěte. Za uspořádání rodin vždy nesou odpovědnost rodiče, participace prostřednictvím orgánů veřejné moci z nich může tuto odpovědnost snímat, a to přenesením na stát nebo přenesením na dítě. Pokud je rozhodnutí o uspořádání péče o děti dohodou rodičů, je otázka, jakou roli v tomto má stát prostřednictvím svých orgánů. Participace dítěte prostřednictvím veřejných orgánů může představovat nežádoucí zásah do jeho soukromí (rozhovor o intimních a vztahových otázkách dítěte, „šetření“ v domácnosti, ve škole) - rodiče by měli vždy zvažovat, zda tomuto chtějí své dítě vystavit - participace by se neměla stát dalším „bojištěm“ rodičovského konfliktu. Pokud se rodiče nejsou schopni nebo ochotni dohodnout a porozvodové uspořádání rodinného soužití bude upraveno soudním rozhodnutím, je nutné vysvětlit kdo, proč a jak dítěti rozhoduje o životě.

Participace prostřednictvím Centra pro děti

Ze stanov spolku TREMEDIAS vyplývá, že je neziskovým svazkem osob, které vyvíjejí aktivní činnost v sociálně-právní oblasti. Jedním z hlavních poslání je spolupráce se státními a nestátními organizacemi a poskytování odborného poradenství pro rodiče a děti, viz <http://www.tremedias.cz/index.php/stanovy>.

Participace dítěte je v TREMEDIAS realizována na základě **pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí** Krajského úřadu Kraje Vysočina ze dne 24. 7. 2013. Dle zákona o sociálně-právní ochraně dětí § 48 je v TREMEDIAS pověřenými osobami realizována pomoc nebo zprostředkování poradenství rodičům či zákonným zástupcům při řešení výchovných nebo jiných problémů souvisejících s péčí o dítě.

Principy Centra pro děti

- **Lidskoprávní rozměr** - podpora naplňování práv dětí na participaci
- **Respekt k věku dítěte** - vývojové potřeby dětí, zapojování dětí ve věku od šesti let
- **Mlčenlivost** - dojednáváme s dítětem zacházení s informacemi
- **Vytváření bezpečného prostředí pro dítěte**
- **Děti dětem** - aktivní zapojení dětí
- **Inovace** - vytvoření nových postupů nebo služeb pro děti, které v dané lokalitě dosud neexistují
- **Systémovost na lokální úrovni** - definované ukazatele, rozlišujeme: které děti patří do tohoto postupu, zda děti potřebují prevenci, podporu nebo záchranu,
- **Nízkoprahovost** - systém otevřený pro iniciativu ze strany dětí, bezplatnost
- **Transparentnost** - odpovědnost - kdo a za co v systému odpovídá

Legislativní limity v posilování role nezletilého dítěte v řízeních péče soudu o nezletilé

S posílením role nezletilého v řízeních péče soudu o nezletilé souvisí také otázka zastoupení nezletilého v průběhu takového řízení, které je aktuálním legislativním nedostatkem české právní úpravy. Zákona počítá s tím, že dítě má být nejčastěji zastoupeno veřejným opatrovníkem, tj. orgánem sociálně právní ochrany dětí. Výkon funkce kolizního opatrovníka, však není jediným úkolem pracovníků OSPOD, kteří pak nemusí mít dostatečnou kapacitu na individuální práci s každým jednotlivým dítětem, které v řízení zastupují, což není v souladu se zájmy dítěte. Vhodným řešením by mohlo být v justici zvažované zavedení nové procesní funkce-**institutu speciálního kolizního opatrovníka**, který by měl příslušné vzdělání (měl by se orientovat v právní úpravě a také ovládat základy psychologie), přičemž by jím mohl být advokát dítěte, psycholog či jiný odborník, který by skrze svoji specializaci podporoval aktivní zapojení dítěte s ohledem na jeho potřeby a zájmy.

Legislativní limity v zastoupení dítěte v průběhu opatrovnického řízení aktuálně neumožňují zastoupení prostřednictvím **dětského specialisty Centra pro děti**, ten však může v rámci poradenství dítě informovat/na soudní řízení připravit či se souhlasem zákonných zástupců zapojit/participovat v zjišťování jeho názorů a potřeb.

2. SPOLUPRÁCE AKTÉRŮ INTERDISCIPLINÁRNÍ SÍTĚ S CENTREM PRO DĚTI

Spolupráce aktérů v síti je založena na standardizovaném postupu, ve kterém jsou jasně dané role, povinnosti a závazky ve vztahu ke všem profesím/aktérům, účastnících se zapojování dítěte do opatrovnického řízení. Je jasně daný procesní postup včetně kompetencí aktérů, způsobů komunikace a předávání informací mezi aktéry systému. Aktivní zapojování dítěte skrze aktéry/subjekty s reflektovanou garancí a předvídatelností postupů se zřetelem koordinace činností s ohledem na zájmy a potřeby nezletilých dětí, a to včetně rozlišování informování dítěte a zjišťování názoru a potřeb dítěte. Koordinovaný postup je založený na východisku, že každý z aktérů/subjektů ví, kdy a jakým způsobem zapojování dítěte realizuje.

Interdisciplinární síť na okrese Třebíč v zastoupení profesí:

- Interdisciplinární tým „Třebíčské praxe“
- Okresní soud Třebíč
- OSPOD jako opatrovník dítěte - ORP: Třebíč, Náměšť n. Osl., Moravské Budějovice
- Odborná pomoc rodičům - spolek TREMEDIAS, Střed z. ú., Psychocentrum, Rúth, psychologové, terapeuti, mediátoři
- Odborná pomoc dětem Centrum pro děti - dětský specialista
- Rodiče, děti - aktéři využívající interdisciplinární spolupráce

Pro všechny členy týmu představuje koordinovaná spolupráce určité konkrétní změny dosavadních postupů, kdy jsou jednotlivé role vázány na kompetence a zodpovědnost. Změna, která se týká naprosto všech, spočívá v přístupu zapojování dětí v opatrovnickém řízení.

Role aktérů interdisciplinární spolupráce

- Interdisciplinární tým „Třebíčské praxe“ v roli koordinátora

Posláním interdisciplinární spolupráce aktérů „Třebíčské praxe“ je zefektivňování a vytváření postupů interdisciplinární spolupráce, jejich koordinace, včetně řešení konkrétních případů rozcházejících se rodičů, navrhování změn postupů všech zúčastněných subjektů - orgánů sociálně-právní ochrany Třebíč, Náměšť nad Oslavou a Moravské Budějovice; Okresního soudu Třebíč, spolku TREMEDIAS, Střed Třebíč, terapeutů, mediátorů a další nestátních neziskových organizací.

Vytvořený a fungující interdisciplinární tým je založený na spolupráci, provázanosti, efektivitě a flexibilitě. Setkání vede facilitátor, který je stěžejní osobou pro transparentní pojmenování hodnot týmu v jejichž duchu spolupráce probíhá. Facilitátor pracuje s dalšími členy na naplnění cíle každého setkání, dává účastníkům prostor pro vyjádření a svým nehodnotícím přístupem otvírá možnosti rovnocenného vyjádření všech členů týmu. Po dobu několika let funguje pravidelná součinnost aktérů, kteří se řídí zásadami, pravidly a hodnotami s cílem realizace efektivní a rovnocenné interdisciplinární spolupráce při hledání řešení a postupů, které mají přímý dopad na osoby z cílové skupiny dětí a rodin.

Interdisciplinární tým se osobně schází ke své činnosti minimálně 1x za dva měsíce. Setkání řídí facilitátor, z jednání IDT se pořizuje zápis a rozdělují se úkoly mezi jednotlivými aktéry.

- **Okresní soud Třebíč**

<https://www.justice.cz/web/okresni-soud-v-trebici>

Soud hraje v interdisciplinární spolupráci klíčovou roli. Bez jeho zapojení nelze zcela efektivně tuto praxi aplikovat. Je nejvyšší autoritou pro rodiče, protože v případě, že se jedná o jejich selhání, rozhoduje o uspořádání poměrů nezletilého při jejich rozchodu/rozvodu. Je důležité, aby soud, respektive jeho opatrovníčtí soudci byli zapojeni aktivně do interdisciplinárního týmu a uznávali principy přístupu interdisciplinární spolupráce.

Kompetencí soudu je: vést rodiče ke společné rodičovské odpovědnosti za rozhodnutí v péči o nezletilé, orientovat rodiče na zájem dítěte, odkazovat rodiče na využití odborné pomoci, ukládat využití odborné pomoci, zjišťovat názor dítěte.

Participační práva dítěte a jejich naplňování prostřednictvím soudu

Dle § 100 odst. 3 občanského soudního řádu v řízení, jehož účastníkem je nezletilé dítě, které je schopno formulovat své názory, soud postupuje tak, aby byl zjištěn jeho názor ve věci. **Názor nezletilého dítěte soud zjistí výslechem dítěte.** Názor dítěte může soud ve výjimečných případech zjistit též prostřednictvím jeho zástupce, znaleckého posudku nebo příslušného orgánu sociálně právní ochrany dětí. Výslech dítěte může soud provést i bez přítomnosti dalších osob, lze-li očekávat, že by jejich přítomnost mohla ovlivnit dítě tak, že by nevyjádřilo svůj skutečný názor; přítomnost důvěrníka dítěte, který není jeho zákonným zástupcem a o jehož účast u výslechu dítě požádá, může soud vyloučit jen tehdy, je-li jeho přítomností mařen účel výslechu. K názoru dítěte soud přihlíží s přihlédnutím k jeho věku a rozumové vyspělosti. Dle § 20 odst. 4 z.ř.s. v řízení, jehož účastníkem je nezletilý, který je schopen pochopit situaci, soud postupuje tak, aby nezletilý dostal potřebné informace o soudním řízení a byl informován o možných důsledcích vyhovění svému názoru i důsledcích soudního rozhodnutí. Obdobnou povinnost vůči nezletilému má i jeho zákonný zástupce nebo opatrovník.

Schopnost formulovat své názory vzhledem k věku dítěte, jeho vývoji a rozumové vyspělosti je stěžejním předpokladem pro vyjádření dítěte v dané věci. Zákon stanoví vyvratitelnou domněnku, že dítě, které dovršilo dvanácti let věku, mělo by být schopno udělat si vlastní názor po náležitém a věku dítěti odpovídajícím poučení o opatrovnickém řízení a tento názor sdělit. U dítěte mladšího dvanácti let by soud měl postupovat v každém jednotlivém případě individuálně a vyhodnotit, zda je i takové mladší dítě schopno pochopit okolnosti řízení a zda je schopno formulovat své stanovisko. Není-li dítě schopno vytvořit si a sdělit svůj názor, jelikož není dostatečně zralé, **vyslechne soud osobu, která je schopna hájit zájmy a práva nezletilého dítěte**. Z hlediska procesního je třeba odlišit výslech dítěte jako důkazní prostředek, kterým soud prokazuje skutková tvrzení účastníků (§125 a 126 o.s.ř.) a výslech nezletilého, jehož cílem je zjistit jeho názor, stanovisko v dané věci (§100 odst. 3 o.s.ř.).

Právo dítěte být slyšeno v řízení, které se jej týká, zaručené čl. 12 Úmluvy o právech dítěte, se neomezuje na pouhé zjištění názoru dítěte na projednávanou záležitost, dítě nemůže být vnímáno jen jako zdroj informací. Naopak zahrnuje další komunikaci s dítětem a informování jej o řízení, včetně toho, jak nakonec bylo rozhodnuto v jeho záležitosti a jak byl zohledněn jeho názor, pokud jej dítě vyjádřilo. Za dodržení tohoto práva přitom **odpovídá soud**. Pokud je dítě způsobilé k tomu, aby v řízení bylo vyslechnuto přímo soudem, a neodporuje to ani jeho nejlepšímu zájmu, pak by to měl být také přímo soud, kdo dítěti své rozhodnutí přístupnou formou vysvětlí. Takové informování dítěte přímo soudem jako nestrannou a neutrální autoritou je zcela zásadní tam, kde rodiče dítěte či jiné osoby mu blízké vystupují v soudním řízení proti sobě, a proto poté ani nemusí být schopni dítě nezkráteně informovat o průběhu a výsledku řízení.

„Justice vstřícná k dětem“ by měla být přítelem dětí. Neměla by jít před nimi, protože ji možná nebudou následovat. Neměla by jít za nimi, protože děti by neměly být zatěžovány odpovědností vést. Měla by jednoduše jít vedle nich a být jejich přítelem. Justice vstřícná dětem klade důraz na právo dítěte být slyšeno a jeho realizaci s ohledem na věk dítěte. Dítě se má při svém slyšení cítit bezpečně a uvolněně, a to i za cenu, že bude potřeba upustit od některých běžných formalit. Soudce se může s nezletilým setkat mimo jednacích místností, nemusí na sobě mít talár apod. Dítě má mít na výběr, jakým způsobem chce svůj názor sdělit, zda chce mluvit přímo se soudcem, nebo raději zprostředkovaně, tedy s pracovníkem orgánu sociálně právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“), soudním znalcem, nebo svým procesním zástupcem, kteří jeho názor následně sdělí soudci. Po ukončení řízení má být dítě srozumitelně seznámeno s jeho výsledkem a důsledky, které pro ně přijaté rozhodnutí bude mít.

Viz: Pokyny Výboru ministrů Rady Evropy o justici vstřícné k dětem

- **Orgán sociálně právní ochrany dětí v roli kolizního opatrovníka dítěte**

OSPOD Třebíč

<https://ospod.trebic.cz>

OSPOD Náměšť nad Oslavou

<https://www.namestnosl.cz/organ-socialne-pravni-ochrany-deti-ospod/ms-6897/p1=2594>

OSPOD Moravské Budějovice

<https://www.mbudejovice.cz/organ-socialne-pravni-ochrany-deti/os-12343>

Výkon kolizního opatrovnictví v územním obvodu Okresního soudu Třebíč v situaci rozpadu rodiny prošel od roku 2019 výraznou změnou v přístupu, a to tím, že je **uplatňován princip interdisciplinární spolupráce „Třebíčské praxe“** s prvky tzv. Cochemského modelu. Jedná se o dodržování zásad interdisciplinarity subjektů zapojených do opatrovnického řízení, jednotnosti přístupu a procesu v posilování rodičovské zodpovědnosti, uplatňování principu společného jednání rodičů v jeden čas na jednom místě, edukaci rodičů s východiskem Úmluvy o právech dítěte, Rámce normality, Sdíleného rodičovství s využíváním „Rodičovského plánu“ a „Dopisu dítěti“, viz Metodika průvodce cochemskou praxí územního obvodu Okresního soudu Třebíč, rok 2020, TREMEDIAS.

Východiskem přístupu při výkonu kolizního opatrovnictví zájem dítěte mít i po rozvodu/rozchodu rodičů možnost realizovat svůj vztah k nim oběma. Do řešení budoucího uspořádání života rozdělené rodiny je vhodné od začátku zapojit oba rodiče a také vhodným způsobem dítě, přiměřeně jeho věku a schopnostem.

Role a úkoly OSPOD v interdisciplinární spolupráci. Vstup OSPOD do řešení v opatrovnickém řízení je koordinován, stejně tak vstupy ostatních aktérů. Každá z profesí ví, s čím a kdy do řešení rodičovského konfliktu vstupuje. Díky dohodnutému koordinovanému postupu a přijetí stejných principů ve vztahu k rodičům a dítěti OSPOD figuruje v rámci interdisciplinární spolupráce jako opatrovník dítěte (469/1 zřs), jeho úlohu je možné rozdělit do dvou typů intervence, a to **edukace rodičů a participace dítěte**.

Zjišťování názoru nezletilého dítěte je **klíčovým nástrojem v rámci sociálně právní ochrany dětí**. Byť se na první pohled může jevit jako část řízení, která není složitá a komplikovaná, opak je pravdou. Rozhovor s dítětem se v mnoha aspektech liší od rozhovoru s dospělým člověkem. Ideální je, zjišťuje-li názor nezletilého osoba, která je k tomu proškolená, má znalosti z vývojové psychologie a bohaté zkušenosti v kontaktu s dětmi.

Participační práva dítěte versus zájem dítěte

Sledujeme-li v opatrovnickém řízení nejlepší zájem dítěte, pak tímto nejlepším zájmem by mělo být dosaženo **blaha dítěte**. Při rozhodování o nezletilých dětech, **musí soud vzít participační práva dítěte do úvahy a posoudit je ve vztahu k zásadě nejlepšího zájmu dítěte**. Úprava participačních práv obsažená v hmotněprávních i procesních předpisech vychází z Úmluvy o právech dítěte a zajišťuje aktivní účast nezletilých dětí na řízení, tak aby z pohledu dětí nemohlo být jednáno „o nás bez nás“.

Důležité je zmínit i otázku **informování nezletilého dítěte o výsledku opatrovnického řízení**, tj. zdůvodnění proč soud rozhodl takovým či onakým způsobem a proč je toto rozhodnutí z pohledu soudu v nejlepším zájmu nezletilého. Informování je možné zpravidla ze strany: soudu, opatrovníka, který hájí zájmy nezletilého dítěte či rodičů (zákonných zástupců).

• Odborná pomoc rodičům

Zapojení do řešení a aktivní participace v odborné pomoci jsou založeny na jasném definování zakázky ze strany OSPOD, soudu či rodičů, a to včetně znalostí jednotného postupu všech profesí (jasný kontext pro práci s rodiči) jako člen týmu pomáhá rodičům vytvářet podporu k převzetí rodičovské odpovědnosti a nalezení řešení v nejlepším zájmu dítěte. V rámci územního obvodu Okresního soudu Třebíč je vytvořena **sít' odborné pomoci formou rodinné mediace a rodinné terapie, kterou zajišťují zejména organizace:**

⇒ **TREMEDIAS, spolek**

<http://www.tremedias.cz>

⇒ **Střed, z. ú.**

<https://www.stred.info>

⇒ **Psychocentrum pracoviště Třebíč**

<https://www.psychocentrum.cz/pracoviste-trebic>

• Odborná pomoc dětem: Centrum pro děti TREMEDIAS

<https://tremediasdetem.cz/>

TREMEDIAS nabízí pomoc a podporu dětem a dospívajícím. Nejčastěji se jedná o pomoc v situacích, které se týkají dítěte při rozchodu jeho rodičů. Je podporováno právo dítěte žít se svými rodiči a být s nimi v kontaktu.

Kontakt: Otmarova 82/3, 674 01 Třebíč

Dětské specialistky Centra pro děti:

Mgr. Alena Dokulilová

Tel.: 732 972 483

Mgr. Vladimíra Jůzová

Tel.: 733 292 176

info@tremediasdetem.cz

Dětské specialistky TREMEDIAS jsou v roli tlumočnicků z dětské řeči do té dospělácké a naopak. Skrze ně mohou děti víc porozumět tomu, co se právě děje v souvislosti s rozchodem jejich rodičů, mohou se ptát na to, co je v souvislosti s tím zajímavé nebo čeho se obávají. Současně mají prostřednictvím nich možnost říci rodičům a dalším dospělým své postoje, pocity, názory a strachy, které tlumočí do dospělácké řeči. Rády děti podporují v tom, aby měly svůj sen, který společně tvoří.

Bezpečně provází děti při řešení konfliktu jejich rodičů. Snaží se být jim oporou, podporovat je v jejich rozhodování a v tom, aby je dospělí slyšeli. Také je informují o záležitostech, které je čekají nebo se mohou stát. Při práci s dětmi využívají různé techniky tak, aby děti bavily a zároveň pro ně byly užitečné. Mají s dětmi dohodu, že ony jsou ty, které si řeknou, co světu dospělých chtějí sdělit a plně to respektují.

- **Děti**

jsou primární cílovou skupinou, pro kterou je služba Centra pro děti zřízena. Služba je směrem k dětem představována a uskutečňována jazykem a formou, která je dětem nejen srozumitelná, ale současně pro děti lákavá. Cílem komunikace směrem k dětem je v první řadě jejich seznámení se službou, která je zde výhradně pro ně. Děti jsou seznamovány s tím, že mají možnost se na službu obrátit samotné, že nepotřebují, aby je do služby někdo doporučil. Cílem komunikace služby směrem k dětem je zejména jejich seznámení se spektrem aktivit, které služba pro děti nabízí a možnostmi, jak tuto službu využít osobně, telefonicky či online prostřednictvím sociálních sítí.

- **Rodiče**

představují cílovou skupinu, která zpravidla doprovází primární cílovou skupinu, kterou jsou děti, při jejich participaci, při jednotlivých aktivitách, které interdisciplinární spolupráce, respektive služba Centra pro děti nabízí. Proto, aby mohly děti kvalitně službu využít, je nezbytné, aby jim rodiče poskytli nejenom souhlas, ale zejména podporu. Rodiče musí rozumět tomu, proč je tahle služba pro děti důležitá, jak jim může pomoci, jaké jsou výstupy z této služby, jaká jsou možná rizika této služby. Informovanost a porozumění rodičů je klíčem k úspěšné spolupráci s dětmi.

3. PROCES ZAPOJOVÁNÍ DĚTÍ v Centru pro děti

Informování a zapojování dítěte v Centru v jednotlivých úrovních ve vazbě na míru konfliktu rodičů

Úroveň konfliktu rodičů	Projevy konfliktu rodičů	Služba pro děti	Zapojení dítěte v Centru TREMEDIAS
1. Minimální konflikt rodičů	rodiče jsou schopni se na zásadních momentech nastavování budoucnosti jejich rodiny sami domluvit, nabídka služeb ze strany pomáhajících profesí není nutná	preventivní	<p><u>informování dítěte</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • letáky, web, zorientování dítěte prostřednictvím dospělých • děti dětem: sdílení zkušeností dětí prostřednictvím webu www.tremediasdetem.cz
2. Konfliktní rodiče	rodiče mají potíže s domlouváním, potřebují odbornou pomoc ať už v podobě mediace, rodinné terapie, konflikt mezi nimi způsobuje, že dokážou zapomenout na potřeby dítěte	podpůrná	<p><u>informování dítěte</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • přímá práce dětského specialisty v podpoře dítěte s cílem porozumění situaci, získání informací (např. vazba na dopis dítěte z OSPOD dle věku dítěte, průběh opatrovnického řízení, rozsudek) • děti dětem: sdílení zkušeností dětí prostřednictvím webu; kontakt dětí mezi sebou s cílem vzájemného informování se a předání si zkušeností <p><u>zjišťování přání a potřeb dítěte</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • přímá práce dětského specialisty s dítětem - hlas dítěte, slyšení dítěte (zapojení dítěte do mediace, terapie)

Úroveň konfliktu rodičů	Projevy konfliktu rodičů	Služba pro děti	Zapojení dítěte v Centru TREMEDIAS
			<ul style="list-style-type: none"> • podpora a provázení dítěte opatrovnickým řízením v centru (nikoliv přímá účast u soudního řízení) • děti dětem: sdílení zkušeností dětí prostřednictvím webu; kontakt dětí mezi sebou s cílem vzájemného informování se a předání si zkušeností
3. Vysoce konfliktní rodiče	<p>dlouholetý vysoce konfliktní spor rodičů, ve kterém se dítě stává rukojmím ve válce rodičů, jeho potřeby jsou potlačovány, dítě je vysoce ohroženo (ohrožené dítě dle § 6)</p>	záchranná	<p><u>informování dítěte</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • přímá práce dětského specialisty v podpoře dítěte s cílem porozumění situaci, získání informací (viz např. vazba ohrožení dítěte dle §6) • děti dětem: sdílení zkušeností dětí prostřednictvím webu; kontakt dětí mezi sebou s cílem vzájemného informování se a předání si zkušeností <p><u>zjišťování přání a potřeb dítěte</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • přímá práce dětského specialisty s dítětem - hlas dítěte, slyšení dítěte, podpora dítěte (zapojení dítěte do mediace, terapie, případové či rodinné konference)

Jak se dítě do Centra dostane?

- **Pokud se na tom rodiče shodnou na mediaci**

Výstupem z mediace může být dohoda rodičů na tom, že nestranný odborník zjistí potřeby a názor dítěte, který bude přenesen zpět do mediace a rodiče s ním budou pracovat při dojednávání výstupů mediace. Dětský specialista rozhovorem s dítětem zjišťuje jeho názor, který ve zprávě a tuto předává mediátorovi.

- **Rodiče s dítětem přijdou sami**

Dětské specialistky pracují se zakázkou rodičů obdobně jako výše, definuje se zakázka „obou“ rodičů.

- **Dítě dostane doporučení od OSPOD (orgánu sociálně-právní ochrany dětí)**

Dítě může dostat informace o službách Centra při poradenství, při případové konferenci, ve škole, v nízkoprahovém zařízení, od dalších spolupracujících subjektů. S dítětem pracujeme buď přímo, nebo prostřednictvím sítě (webu).

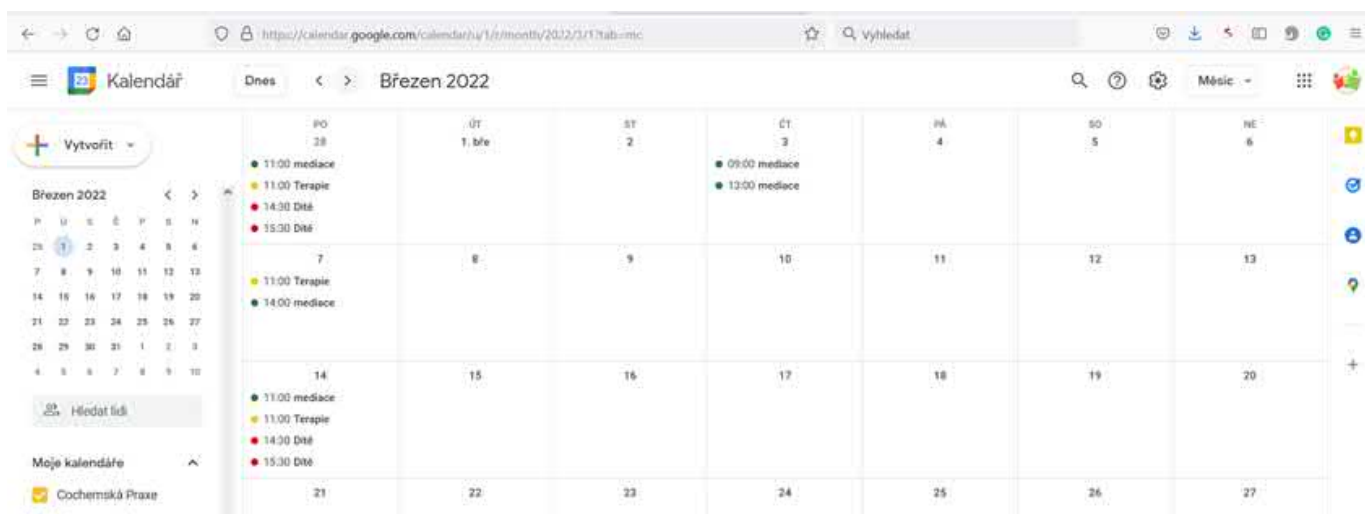
- **Dítě si samo Centrum vyhledá prostřednictvím webu, nebo sociálních sítí**

Co Centrum pro děti nabízí?

- Bezpečný prostor pro sdílení dítěte
- Podporu dítěte v obtížné situaci
- Informace o průběhu opatrovnického řízení adekvátně schopnostem dítěte
- Informace o službách v síti, které dítě mohou podpořit
- Zjištění přání a názoru dítěte

Jak dětské specialistky pracují s dětmi v Centru?

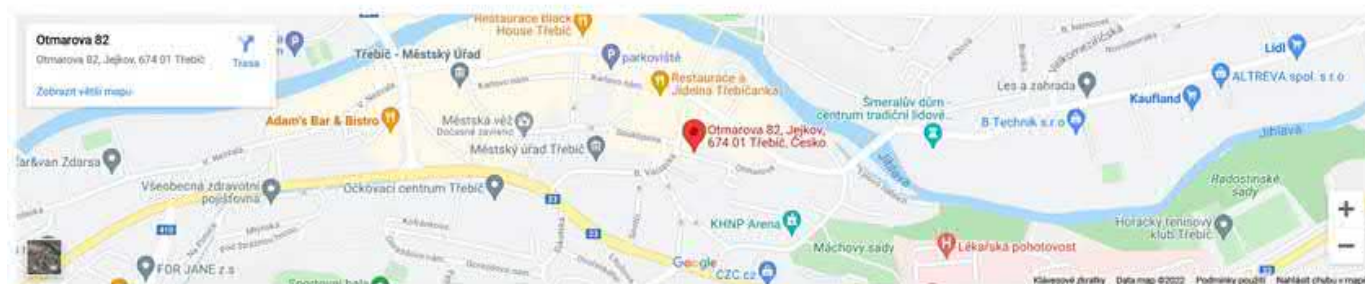
- Celý rozhovor s dítětem je veden dětskou specialistkou na základě termínově dohodnutého hodinového setkání. K objednávání dětí využívají aktéři interdisciplinární spolupráce sdíleného Google kalendáře s cílem efektivní participace nezletilých.

- Rozhovor dětské specialistky s dítětem probíhá ve speciálně vybavené dětské místnosti v sídle organizace TREMEDIAS.

Dětské centrum TREMEDIAS

Otmarova 82/3, 674 01 Třebíč

- Dětské specialistky pracují **dle metody Child inclusive practice**, kdy se jedná se primárně o zachycení subjektivního prožívání situace samotným dítětem. Celý rozhovor je veden dle zahraniční ověřené metody, která kromě rozhovoru využívá také práci s obrázky, hračkami a pomůckami anebo kresbou tak, aby setkání odpovídalo komunikaci dítěte. Z důvodu minimalizace zkreslení názoru dítěte se zpráva opírá o citace dítěte. Zpráva obsahuje popis shrnutí vztahující se k jednotlivým tématům.

aktér	dítě	rodič	OSPOD	soud
1. zadavatel/ zakázka pro zapojení dítěte	spolu s dětským specialistou definují společný projekt (cíl své spolupráce)	za podpory mediátora specifikují zakázku pro dětského specialistu	spolu s dětským specialistou definují společný projekt (cíl své spolupráce)	spolu s dětským specialistou definují společný projekt (cíl své spolupráce)
2. zpráva dětského specialisty		dětský specialista zasílá zprávu mediátorovi, obsah zprávy je s dítětem dojednán, mediátor s ním seznámí	dětský specialista zasílá zprávu OSPOD, obsah zprávy je s dítětem dojednán	dětský specialista zasílá zprávu soudu, obsah zprávy je s dítětem dojednán
3. informování dítěte o výsledku		zodpovědnost toho, kdo participuje, dohoda na variantě (osobně, písemně, telefonicky...)	zodpovědnost toho, kdo participuje, dohoda na variantě (osobně, písemně, telefonicky...)	zodpovědnost toho, kdo participuje, dohoda na variantě (osobně, písemně, telefonicky...)

Dítě má také právo za všech okolností vědět, jak opatrovnické řízení dopadlo a proč soud rozhodl a jak rozhodl.

Participace dětí

Děti jsou informovány o tom, co se děje, proč se to děje, co mohou v blízké i vzdálené době očekávat, případně jim je sděleno, jak bylo rozhodnuto. Ve vyšší úrovni jsou děti přímo zapojeny do hledání řešení jejich rodinné situace zjišťováním jejich přání, prožívání a názoru přímým/nepřímým zapojením do mediace, facilitované rozhovory, případové konference nebo jiných procesů.

Postup zapojení musí dětem:

- Umožnit být slyšeny, zapojovat se a přispívat k rozhodování o jejich budoucnosti
- Kontinuálně poskytovat informace o povaze a vývoji rozhodování v jejich věci
- Nabízet jasné a přesné vysvětlení přijatého rozhodnutí
- Zajišťovat přístup k terapeutické podpoře nebo jiné asistenci
- Nabízet možnost přizpůsobení/úpravy rodičovského plánu
- Zajistit možnost pokračující a smysluplné komunikace se systémem

Fáze zapojení dítěte

Co znamenají jednotlivé fáze?

1. Fáze: Poskytnutí informací důležitých pro dítě, aby situaci/úkonu rozumělo

Proč? V případech rodičovského konfliktu se na děti často zapomíná, ale děti potřebují informace a mají na ně právo. Naivní představa, že dítě nic neví, nebo že „neinformování“ je ochrana dítěte. Naopak. Dítě téměř vždy ví, že se něco děje a pokud tomu nerozumí, ztrácí jistotu a pocit bezpečí.

Povinnost kolizního opatrovníka, možnost rodiče, dětský specialista...

Jak? Ideálně osobní rozhovor, lze i online. V praxi zatím častěji formou dopisu. Vždy jsou též informováni rodiče - o konání rozhovoru a jeho výsledku, obsahu dopisu (jejich souhlas není nezbytný).

Dopis dítěti - kdy?

- Vstupujeme-li do situace rodiny (jakkoli - např. jsme KO)
- Informace o soudním řízení a právech dítěte
- Příprava na pohovor s dítětem
- Příprava na soud
- Informace o výživném
- Nařízení předběžného opatření
- Rozhodnutí soudu
- Ústavní stížnost

2. Fáze: možnost vyjádřit svůj názor

Účel rozhovoru s dítětem

- Informovat
- Pochopit, jak to dítě má - jaké je to být tímto konkrétním dítětem v jeho aktuální situaci (kontext rodičovského sporu).
- Zjistit jedinečnou zkušenost každého dítěte o emocionální dostupnosti každého rodiče.
- Rozumět strategiím zvládnání a přizpůsobení se, které dítě přijalo a určit, jak tyto strategie ovlivní celkový vývoj dítěte.

- Umožnit rodičům pochopit, jaké možné „vývojové zatížení“ vše výše uvedené představuje pro dítě.
- Zajistit, že zkušenosti dítěte a jeho pocity z rozhovoru jsou slyšené, podporované a pochopené.
- Zajistit, aby dítě nebylo vystavené žádnému tlaku na rozhodování.
- Žádné dítě by nemělo mít slíbené žádné změny (nic, co není 100%)
- Proč, kdo a jak s ním hovoří, kdo se ještě dozví i čem jsme mluvili, do čeho dítě „může“ mluvit
- Možnost vyjádřit svůj návrh
- Dítě může vyjadřovat názory, přání, co rozhodně nechce i co chce

3. Fáze: zohlednění názoru dítěte v intervenci

- Zohlednění názoru dítěte v rozhodnutí rodiče/intervenci státu
- Rodič/OSPOD/soud zváží, které vyjádření dítěte a jak zpracuje do svého rozhodnutí

4. Fáze: závěrečné informace - rozhodnutí

- Závěrečné rozhodnutí - sdělení výsledku
- Dítě by mělo rozumět tomu, jak bylo s jeho názorem naloženo, proč mu bylo či nebylo vyhověno

V případě OSPOD/soud je možné předem domluvit způsob, jak se výsledek dítě dozví (dopis, telefonát, prostřednictvím jiné osoby, osobně).

Proč je důležité dodržet všechny fáze?

- Snižuje úzkost dítěte - posiluje pocit autonomie
- Umožňuje dítěte akceptovat rozhodnutí, které se výrazně liší od jeho představ a očekávání
- Vyžaduje soustředění se dospělých na percepci situace pohledem dítěte
- Vynechání jakékoliv fáze (zejména první a poslední) není participací dítěte, jen naplněním zákonné/byrokratické povinnosti institucí nebo snahou rodiče vyhnout se emocionálně náročnému setkání se svým dítětem

Souhrn - zjišťování názoru dítěte jako výraz vyjádření základních potřeb

Participace dítěte na záležitostech, které se ho týkají je nejen aplikací právních norem, ale především naplněním jeho základních potřeb (potřeba otevřené budoucnosti, potřeba autonomie, potřeba rozumět světu a situaci, ve které žiji).

Potřeba může být neuvědomělá, což nesnižuje její význam - rezignace na naplňování potřeby může být projevem její deprivace, nikoliv její neexistence (postoj „je mi to jedno“), nevědomost o tom, že vůbec nějaké právo mám a tedy, že tuto potřebu mohu saturovat.

K zjišťování názoru dítěte není potřeba znalosti žádných speciálních technik nebo dovedností - plně postačí technika řízeného rozhovoru se standardizovaným záznamem rozhovoru.

Právo dítěte participovat na řízeních, která se ho týkají může být realizováno přímo soudem, pověřenou osobou, právním zástupcem dítěte, znalcem atp. Podstatná není forma, ale realizace potřeby jako takové.

Dítě má právo na to být slyšeno, nikoliv povinnost mluvit! „...děti mají právo být slyšeny, dospělí mají povinnost jim naslouchat, ale nikdo nemůže činit děti zodpovědné za rozhodnutí, která jsou následně uskutečňována“.

4. DOPORUČENÍ SMĚREM K RODIČŮM

• CO JIM MŮŽE CENTRUM PRO DĚTI NABÍDNOUT?

Inovace interdisciplinární spolupráce je realizovaná **edukativní podporou rodičů**. Cílem podpory je edukovaný rodič, jedná se o rodiče, kteří jsou vybaveni znalostmi o zásadách a postupech v naplňování práv dítěte, procesech a zásadách „třebíčské praxe“ s prvky cochemského přístupu a vědomě se rozhodují o využití své rodičovské kompetence pro řešení úpravy poměrů svého nezletilého dítěte, a to včetně možností participace dětí. Zodpovědným, kompetentním se rodič stává prostřednictvím aktérů subjektů zapojených do interdisciplinární spolupráce, kteří přenášejí jednotné informace s cílem zajištění transparentnosti a přehlednosti. **Edukace rodičů může probíhat v osobní rovině, telefonicky či on-line** např. v rámci poradenství při výkonu sociálně-právní ochrany dětí, za využití tištěných materiálů - letáků.

 Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Inovativní přístupy při práci s dětmi v rámci
Cochemské praxe,
CZ.03.2.X/0.0/0.0/17_076/0011427

Tento projekt je spolufinancován z OP Zaměstnanost prostřednictvím ESF a ze státního rozpočtu ČR.

Spolek TREMEDIAS nabízí ve svém Centru pro děti podporu dětem při rozpadu jejich rodiny prostřednictvím „dětského specialisty“

Dětský specialista:

- **informuje dítě**
  - ♥ o jeho právech a záležitostech týkajících se rozpadu rodiny,
  - ♥ o možnostech pomoci,
  - ♥ o průběhu soudního řízení,
  - ♥ o různých skutečnostech dle potřeb dítěte,
  - ♥ vše osobně nebo prostřednictvím webu - <https://tremediasdetem.cz>
- **mapuje potřeby dítěte**
  - ♥ zjišťuje, co by si přálo a potřebovalo,
  - ♥ pomáhá dítěti bezpečně předat jeho sdělení odpovědným osobám,
- **zapojuje dítě**
  - ♥ podporuje ho ve sdělení svého názoru při rozhodování o záležitostech, které se ho týkají.

Kontakt s dítětem probíhá v dětské konzultovně Centra pro děti. Dětský specialista podporuje dítě v zorientování se v jeho situaci, v mapování jeho potřeb vytvořením bezpečného prostoru pro vyjádření svého prožívání rozpadu rodiny. Rozhovor s dítětem vede dle ověřené metody Child inclusive practice, která kromě rozhovoru využívá také práci s obrázky, hračkami, pomůckami anebo kresbou tak, aby setkání odpovídalo možnostem komunikace dítěte.

 Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Inovativní přístupy při práci s dětmi v rámci
Cochemské praxe,
CZ.03.2.X/0.0/0.0/17_076/0011427

Tento projekt je spolufinancován z OP Zaměstnanost prostřednictvím ESF a ze státního rozpočtu ČR.

Úmluva o právech dítěte

Dítě má právo na to žít se svými rodiči, být s nimi v kontaktu, ať už jsou vztahy mezi nimi jakékoliv.

Podle věku a schopností dítěte má každé dítě právo říci co chce v záležitostech, které se jej dotýkají.

Zdroj: <http://www.pravonadeti.cz/voje-pravo/umluva-o-pravech-ditete-1/pravo-deti/ilustrovano-umluva-o-pravech-ditele/>

Kontakt na dětské specialisty:

TREMEDIAS, spolek, Třebíč, Otmarova 82/3

Mgr. Alena Dokulilová, tel. 732 972 483, dokulilova@tremedias.cz

Mgr. Vladimíra Jůzová, tel. 733 292 176, juzova@tremedias.cz

5. DOPORUČENÍ SMĚREM K DĚTEM

• CO TI MŮŽEME V CENTRU NABÍDNOUT?

V Centru pro děti ti nabízíme podporu při rozpadu rodiny prostřednictvím „dětského specialisty“.

Kontakt s tebou probíhá v dětské konzultovně Centra pro děti v Třebíči, na adrese Otmarova 82/3.

Dětský specialista tě podporuje v orientaci ve tvé situaci. Může ti pomoci ve zjištění tvých potřeb, a to tak, že společně s tebou vytvoří bezpečný prostor pro vyjádření tvého prožívání při rozpadu rodiny. Probíhá to tak, že dětský specialista s tebou vede rozhovor, při něm využívá práci s obrázky, hračkami, pomůckami anebo kresbou tak, aby setkání odpovídalo tvým komunikačním možnostem.

Odkaz na web: www.tremediasdetem.cz

S čím ti můžeme pomoci?

V tématech, kdy se rodiče hádají nebo rodiče se rozcházejí, už jsi se dlouho neviděl s druhým rodičem, máš jít na OSPOD nebo soud a nevíš co to znamená, tvoji rodiče jsou rozvedení a nikdo s tebou nemluví, nevíš, co je to mediace a zda se ji můžeš účastnit?

Máš jiný problém...?

Rodiče se rozcházejí

Dítě: *„Mám strach, co bude. Rodiče stále mluví o rozchodu, jen mezi sebou dospěláky, si říkám jestli se to nějak týká i mne, nerozumím tomu.“*

Dětská specialistka: *„Může se to stát, že se tvoji rodiče rozcházejí, rozejdou, ale stále budou tvými rodiči. Můžeme se společně podívat na tvé otázky. Povídat si o tom, jak situaci zvládnout, aby ses v tom cítil líp.“*

Už jsem se dlouho neviděl s druhým rodičem

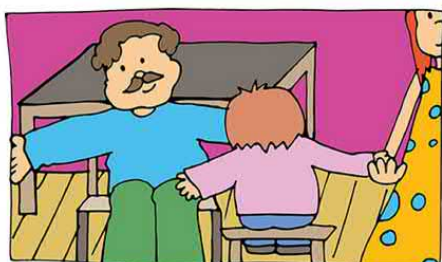
Dítě: *„Je mi líto, že se nemůžu vidět s tátou, občas si zavoláme, ale to je pro mne málo, chci víc, přeji si u něj občas přespát, zajet s ním na výlet, ale zatím se to vůbec nedaří.“*

Dětská specialistka: *„Jako dítě máš právo na to žít se svými rodiči, být s nimi v kontaktu, ať už jsou vztahy mezi nimi jakékoliv. Můžeme tě informovat o tvých právech a záležitostech týkajících se kontaktu s druhým rodičem. Můžeme ti pomoci bezpečně předat tvé přání rodičům nebo jiným lidem.“*

Co je to mediace? Můžu se účastnit?

Dítě: *„Od rodičů vím, že chodí na mediaci, prý je to nějaká pomoc při řešení jejich hádek a dohadů o tom, jak to bude se mnou, s péčí o mě, když se rozejdou, rozvedou. Nechtějí mi říci víc, prý mě tím nechtějí zatěžovat, ale mě vadí, že nevím, co si o mě povídají.“*

Dětská specialista: *„Mediace je odborná pomoc, kdy mediátor podporuje tvé rodiče ve zdravé komunikaci. Pomáhá zmírnit jejich konflikt v péči o tebe a podporuje řešení, které bude vyhovovat všem. Je možné, abys byl prostřednictvím mne do mediace zapojen a tvé přání je možné předat rodičům.“*

Mám jiný problém

Dítě: *„Mám ještě další témata, otázky, mohu se vám ozvat?“*

Dětská specialista: *„Ano, určitě se ozvi. Můžeš se ozvat **přes web**, přes e-mail, zatelefonovat. Jsme tu pro Tebe.“*

✉ info@tremediasdetem.cz

☎ Alena Dokulilová, 732 972 483

☎ Vladka Jůzová, 733 292 176

Dětský specialista tě může informovat:

- o tvých právech a záležitostech týkajících se rozpadu rodiny,
- o možnostech pomoci,
- o průběhu soudního řízení,
- o různých skutečnostech dle tvých potřeb.

Dětský specialista ti může pomoci mapovat tvé potřeby:

- zjišťuje, co by sis přál a potřeboval,
- pomáhá ti bezpečně předat tvá sdělení odpovědným osobám.

Dětský specialista tě může podpořit v zapojení do řešení tvé situace:

- podporuje tě ve sdílení tvého názoru při rozhodování o záležitostech, které se tě týkají.

Dětský specialista často spolupracuje:

- s dětmi,
- s rodiči,
- se sociálními pracovníky/úřady,
- se soudem,
- s dalšími organizacemi,
- někdy si s nimi píše, někdy se s nimi setkává, povídá si a zjišťuje, co kdo z nich potřebuje.

The screenshot shows a web browser displaying the website <https://ospod.trebic.cz/cochemska-praxe/>. The page features a dark background with a grid of small icons. At the top, there is a navigation menu with buttons for 'Úvod', 'Kontakty', 'Právní úprava', 'Standardy', 'Systém včasné intervence', 'Klub Naděje', 'Náhradní rodinná péče', and 'CAN'. Below this, there is a sub-menu for 'Cochemská praxe' with options for 'Spolupracující organizace', 'Další odkazy', 'Dokumenty', and 'Projekt OP Z'. A search bar is located on the left side. The main content area displays a header image of children and a logo for 'Třebíč'. The article title is 'Rozhodnutí patří do rukou rodičů ...' and the text discusses the role of social workers and judges in resolving family disputes. A logo for 'Cochemská praxe' is also visible on the right side of the article.

Závěr

Cílem manuálu je zpřehlednit participační práva dítěte v opatrovnickém řízení s jejich aplikací v kontextu interdisciplinární spolupráce územního obvodu Okresního soudu v Třebíči.

Zřízením Centra pro děti mohou být inovativně děti informovány a zapojovány v procesu opatrovnického řízení. Prostřednictvím aktérů interdisciplinární sítě jsou děti informovány o tom, co se děje, proč se to děje, co mohou v blízké i vzdálené době očekávat, případně jim je sděleno, jak bylo rozhodnuto. Ve vyšší úrovni jsou děti přímo zapojeny do hledání řešení jejich rodinné situace zjišťováním jejich přání, prožívání a názoru přímým/ nepřímým zapojením do mediace, facilitované rozhovory, případové konference nebo jiných procesů.

Zpracováno: 12/2021, spolek TREMEDIAS

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Procesní manuál Centra pro děti

Dětské centrum TREMEDIAS
Otmarova 82/3, 674 01 Třebíč

info@tremediasdetem.cz

www.tremediasdetem.cz

www.tremedias.cz

